

GOTLANDS TINGSRÄTT
Gotlands tingsrätt
Rotel 4

DOM
2012-07-24
meddelad i
Visby

Mål nr B 459-12

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Åklagare

Kammaråklagare Mats Wihlborg
Åklagarmyndigheten
Lokal åklagare i Visby

Målsägande

1. Hemlig Hemlig

Målsägandebiträde:
Jur.kand. Ylva Segner
c/o Juristfirman Ylva Segner
S:t Hansgatan 1 B
621 57 Visby

2. Hemlig Hemlig

Målsägandebiträde:
Jur.kand. Ylva Segner
c/o Juristfirman Ylva Segner
S:t Hansgatan 1 B
621 57 Visby

Tilltalad

Olof Tyrsén, 840109-3219
Frihetsberövande: Häktad
Mästergatan 34
621 39 Visby

Offentlig försvarare:
Advokat Lars Dahlström
Advokatfirman Lars Dahlström AB
Follingboväg 6
621 43 Visby

DOMSLUT

Begångna brott

Våldtäkt mot barn

Lagrum

6 kap 4 § 1 st brottsbalken

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1143 621 22 Visby	Artillerigatan 2 A	0498-28 14 00 E-post: gotlands.tingsratt@dom.se	0498-27 97 59	måndag - fredag 08:30-11:30 13:00-15:00

Påföljd m.m.

Den tilltalade ska överlämnas till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.

Skadestånd

Olof Tyrsén ska betala skadestånd till var och en av M1 (Hemlig Hemlig) och M2 (Hemlig Hemlig) med 70 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 maj 2012 till dess betalning sker.

Sekretess

Sekretessen enligt 5 kap. 1 § rättegångsbalken och 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för uppgifterna om M1:s och M2:s identitet ska bestå i målet.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Lars Dahlström tillerkänns ersättning av allmänna medel med 44 562 kr. Av beloppet avser 30 125 kr arbete, 5 525 kr tidspillan och 8 912 kr mervärdesskatt.
 2. Ylva Segner tillerkänns ersättning av allmänna medel för arbete som målsägandebiträde med 22 344 kr. Av beloppet avser 15 665 kr arbete, 2 210 kr tidspillan och 4 469 kr mervärdesskatt.
 3. Kostnaden för försvaret och målsägandebiträdet ska stanna på staten.
-

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat att Olof Tyrsén ska dömas enligt följande.

1. Våldtäkt mot barn (6 kap. 4 § första stycket brottsbalken)

Olof Tyrsén har vid ett tillfälle i mars-maj 2012 på i Visby¹ på M1, född 2002, genomfört en annan sexuell handling än samlag men som med hänsyn till kränkningens art och omständigheterna i övrigt är jämförbar med samlag. Den sexuella handlingen har bestått i att Olof Tyrsén under påståendet att han skulle undersöka M1, känt på M1:s kropp, undersökt M1:s pung och två gånger fört in ett finger i M1:s analöppning samt vid ett av tillfällena fört in en tablett/föremål i analöppningen.

2. Våldtäkt mot barn (6 kap. 4 § första stycket brottsbalken)

Olof Tyrsén har vid ett tillfälle i mars-maj 2012 på i Visby² på M2, född 2003, genomfört en annan sexuell handling än samlag men som med hänsyn till kränkningens art och omständigheterna i övrigt är jämförbar med samlag. Den sexuella handlingen har bestått i att Olof Tyrsén under påståendet att han skulle undersöka M2, känt på M2:s kropp, undersökt M2:s pung och fört in ett finger i M2:s analöppning.

M1, som biträdd åtalet, har på grund av gärningen under åtalpunkten 1 yrkat att tingsrätten förpliktar Olof Tyrsén att till honom betala skadestånd med 75 000 kr avseende kränkning och 10 000 kr avseende sveda och värk, dvs. totalt 85 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 maj 2012.

M2, som biträdd åtalet, har på grund av gärningen under åtalpunkten 1 yrkat att tingsrätten förpliktar Olof Tyrsén att till honom betala skadestånd med 75 000 kr avseende kränkning och 10 000 kr avseende sveda och värk, dvs. totalt 85 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 maj 2012.

¹ Gatuadress hemlig.

² Gatuadress hemlig.

Olof Tyrsén har

- erkänt gärningen under åtalpunkten 1 med undantag för att han inte fört in ett finger mer än en gång och inte fört in någon tablett/föremål,
- erkänt gärningen under åtalpunkten 2 och
- gjort gällande att gärningarna i båda fallen ska rubriceras som *sexuellt övergrepp mot barn* (6 kap. 6 § första stycket brottsbalken) samt
- medgett skadeståndsskyldighet men invänt mot att betala högre belopp än 25 000 kr avseende kränkning för var och en av målsägandena och inte medgett något belopp avseende sveda och värk.

UTREDNINGEN

Förhör med M1 och M2 har spelats upp, Olof Tyrsén och vittnet V1 har hörts.

DOMSKÄL**Skuldfrågorna**

Förhören med M1 och M2 ger vid handen att Olof Tyrsén har agerat på det sätt som anges i de båda gärningsbeskrivningarna. Olof Tyrsén har också berättat i överensstämmelse med detta med undantag av vad som framgår av hans inställning till åtalet (se ovan).

Den avgörande skillnaden mellan M1:s och Olof Tyrséns berättelser är att den förre uppgett att fingret förts in två gånger medan Olof påstått en gång. I slutändan är det inte avgörande, varken för rubricering eller påföljdsval/straffmätning, om ett finger förts in i analöppningen en eller två gånger. Bortsett från det finner tingsrätten inte någon anledning att inte fästa avgörande tilltro till vad M1 uppgett rörande detta.

I rättsfallen NJA 2006 s. 221 och NJA 2008 s. 109 har Högsta domstolen till bedömning tagit upp frågan om vissa gärningar ska bedömas som våldtäkt mot barn (6 kap. 4 § första stycket brottsbalken) eller sexuellt övergrepp mot barn (6 kap. 6 § första stycket brottsbalken). Det förra brottet har en straffskala om fängelse två – sex år och det senare fängelse i högst två år. Den avgörande skillnaden mellan de båda brotten är att det förra kräver att det varit frågan om ”samlag eller annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens art och omständigheterna i övrigt är att jämföra med samlag” medan det andra brottet inte kräver mer än att det varit frågan om ”annan sexuell handling”. Annorlunda uttryckt ska det i det förra fallet vara frågan om en samlagsliknande kränkning medan det i det andra fallet inte krävs att handlingen varit samlagsliknande. Så som samlagsliknande har i förarbeten och i övrigt betraktats inte bara anala och orala samlag utan även andra handlingar av en utpräglad samlagsliknande natur. I övrigt synes i rättsfallen NJA 2006 s. 221 och 2008 s. 1096 I och II avgörande för gränsdragningen mellan de båda brotten ha varit om den brottsliga handlingen innefattat moment av inträngande i målsägandens kropp eller inte. I de berörda rättsfallen var det frågan om kortvariga beröringar av könsorgan och/eller analöppningen utan att något inträngande i vagina och/eller stolgången skett. I alla tre fallen rubricerade Högsta domstolen gärningarna som *sexuellt övergrepp mot barn* (ej grova brott).

I de nu aktuella fallen har det förekommit ett mycket kortvarigt inträngande i form av att ett finger förts in i respektive målsägandes analöppning. *Enbart* sett till denna omständighet skulle gärningarna, i enlighet med Högsta domstolens angivna avgöranden, vara att bedöma som våldtäkt mot barn. Enligt tingsrätten kan det emellertid inte tillåtas att en enskild omständighet ensam kan få ett sådant genomslag. Bedömningen måste breddas och den nu nämnda omständigheten måste bedömas sida vid sida med andra relevanta omständigheter så att det i slutändan är frågan om en totalbedömning. Med utgångspunkt i att inträngande i målsägandens kropp är en omständighet av särskild vikt i sammanhanget kan noteras att inträngande i dessa fall skett med ett finger under kort tid. *Fysiskt* sett är det, med

hänsyn till att det är frågan om ett litet finger och en kort stund, inte frågan om något särskilt smärtsamt inträngande. *Psykiskt* måste ifrågavarande inträngande typiskt sett anses innefatta en betydande kränkning och en kränkning som till sin natur kan jämföras med den kränkning som det kan vara frågan om vid ett övergrepp innefattande ett samlag. Frågan är om kortvarigheten kan tillmätas den betydelsen att handlingarna inte ska bedömas som våldtäkt mot barn utan i stället som sexuellt övergrepp mot barn. Enligt tingsrättens uppfattning är själva inträngandet ett så tydligt kränkande moment att det inte är av någon avgörande betydelse att det är kortvarigt. Inte heller det förhållandet att sammanhanget inte har haft någon utpräglad sexuell kontext, utan mer skett i form av en ”läkarundersökning” utgör något avgörande skäl för att bedöma gärningarna som annat än våldtäkt mot barn.

Den sammanfattande bedömningen blir med hänsyn till det sagda att Olof Tyrsén ska dömas för två fall av våldtäkt mot barn.

Skadestandsfrågorna

I dessa sammanhang är 75 000 kr ett vanligt förekommande belopp vad avser våldtäkt mot barn. I de två aktuella fallen finns det anledning att med hänsyn till samtliga omständigheter sätta det beloppet något lägre. Yrkandena för sveda och värk – 10 000 kr – är skäliga och bifallas. Olof Tyrsén ska alltså förpliktas satta betala skadestånd till var och en av målsägandena med 70 000 kr.

Påföljdsfrågan

Av den utredning som inhämtats framgår att det kan misstänkas att Olof Tyrsén led av en allvarlig psykisk störning vid gärningarna. Det framgår vidare att han har en omfattande problematik innefattande flera olika diagnoser. Det framgår också att risken för att Olof återfaller i likartade brott är stor. Det är därför angeläget för såväl

Olof Tyrsén själv som för omgivningen att kunna ådöma Olof Tyrsén en påföljd som kan bidra till att han i framtiden avhåller sig från att begå liknande brott. Ett viktigt underlag för en sådan bedömning är den som en rättspsykiatrisk undersökning kan bidra med. Det har därför genomförts en sådan. Det har också inhämtats ett yttrande från Kriminalvården bl.a. i syfte att undersöka möjligheterna till en relevant frivårdspåföljd. Det framkommer i yttrandet att sådana möjligheter utanför en fängelsepåföljd är ytterst begränsade.

I den rättspsykiatriska bedömningen konkluderas att Olof Tyrsén har begått åtalade gärningar under påverkan av allvarlig psykisk störning och att han alltjämt har en sådan. Vidare uttalas att han är i behov av psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång samt att det med hänsyn till den psykiska störningen finns risk för återfall i brottslighet av allvarligt slag.

Utredningen ger sålunda klara belägg för att Olof Tyrséns psykiska tillstånd har haft en avgörande inverkan på brottens begående och att det tillståndet innebär en risk för upprepning. Behovet av kvalificerad vård är tydligt och sådan kan beredas inom ramen för en dom på rättspsykiatrisk vård. Med hänsyn till återfallsrisken ska den förenas med en föreskrift om särskild utskrivningsprövning.

Olof Tyrsén ska också vara kvar i häkte i avvaktan på att domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot honom.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga (DV 400)

Överklagande senast måndagen den 14 augusti 2012 ska ställas till Svea hovrätt men ges in till tingsrätten.

Mikael Mellqvist

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt
6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad. Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.